
พระราชบัญญัติ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พระราชบัญญัติ
พรรคการเมือง

ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

2ก
2-35

กฎหมายเลือกตั้ง / พรรคการเมือง

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131699

สารบัญ

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522	1
พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523	37
พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535	45
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526	55
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529	61
พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524	69
พระราชบัญญัติพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535	95

พระราชบัญญัติ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522
เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่ง

ราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"หน่วยเลือกตั้ง" หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

"ที่เลือกตั้ง" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้
หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

"วันเลือกตั้ง" หมายความว่า วันที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

"เขตเลือกตั้ง" หมายความว่า ท้องที่ซึ่งจัดเป็นเขตอันจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภา-
ผู้แทนราษฎร

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

"ผู้เลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

"ผู้ว่าราชการจังหวัด"* (ยกเลิกความเดิมทั้งหมด)

"นายอำเภอ"* หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า
ประจำกิ่งอำเภอ

"นายกเทศมนตรี" หมายความว่า รวมถึง ปลัดเมืองพัทยา

"กำนัน" หมายความว่า รวมถึง หัวหน้าแขวง

"ศาลากลางจังหวัด" หมายความว่า รวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

"ที่ว่าการอำเภอ"* หมายความว่า รวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ

"สำนักงานเทศบาล" หมายความว่า รวมถึง ศาลาว่าการเมืองพัทยา

"ที่ทำการกำนัน" หมายความว่า รวมถึง ที่ทำการหัวหน้าแขวง

"จังหวัด" หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานคร

*"ผู้ว่าราชการจังหวัด" ยกเลิกความเดิมทั้งหมดโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.ฯ
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

*"นายอำเภอ" * "ที่ว่าการอำเภอ" ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 4 แห่ง
พ.ร.บ. (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

"อำเภอ" หมายความว่ารวมถึง เขต และกิ่งอำเภอ

"เทศบาล" หมายความว่ารวมถึง เมืองพัทยา

"ตำบล" หมายความว่ารวมถึง แขวง

มาตรา 4 ทวิ* บรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกรุงเทพมหานคร และให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติกรแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ในกรณีที่ปลัดกรุงเทพมหานครไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจกล่าวโทษ และให้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6* เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แล้ว จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน
- (2) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี
- (3) จำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละเขต

*มาตรา 4 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

*มาตรา 6 ความในมาตรา 6 เดิม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.ก.ฯ

พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3)

พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

(4) จำนวนราษฎรของแต่ละเขตเลือกตั้ง และ

(5) จำนวนอำเภอและตำบลรวมเป็นเขตเลือกตั้งแต่ละเขต

มาตรา 6 ทวิ* การกำหนดเขตเลือกตั้งให้ถือตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ให้กำหนดท้องที่ทั้งหมดของอำเภออยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน

(2) ในกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตาม (1) ได้ จะแยกตำบลของอำเภอหนึ่งไปรวมกับอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งที่มีพื้นที่ติดต่อกันก็ได้ แต่ต้องไม่นำพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบลหนึ่งไปรวมกับอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง

มาตรา 7 ในเขตเลือกตั้งใด ถ้ามีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่จะมีการเลือกตั้งได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งโดยไม่ต้องทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา 8 นายจ้างทั้งปวงต้องให้ความสะดวกพอสมควรแก่ลูกจ้าง ในอันที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 9 ผู้เลือกตั้งไม่จำเป็นต้องให้ถ้อยคำว่าได้ลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ หรือลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองใด ไม่ว่าในกรณีใด

มาตรา 10* เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ไม่ให้นำมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2503 มาใช้บังคับสำหรับในกรณีที่น่าสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง

*มาตรา 6 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

*มาตรา 10 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งต้องไม่กระทำโดยวิธี ทา พ่น หรือระบายสี ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใด ๆ ณ ที่รั้ว กำแพง ผนังอาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ บรรดา ซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ หรือ ณ บริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทำป้าย ห้ามปิดประกาศไว้และต้องไม่กระทำโดยวิธีปิดประกาศ ณ ทรัพย์สินดังกล่าวของทางราชการ ที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล หรือบริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทำป้าย ห้ามปิดประกาศไว้

ในกรณีที่มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง อันเป็นการฝ่าฝืนวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง มีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปกปิด ลบ หรือล้างข้อความ ภาพ หรือรูปรอยดังกล่าว แต่ในกรณีที่มิใช่เป็นทรัพย์สินของทางราชการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีอำนาจดังกล่าวเมื่อได้รับคำร้องขอจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

มาตรา 10 ทวิ* เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง กำหนดสถานที่เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งไว้ตามสมควร

เมื่อมีการกำหนดสถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้นำความในวรรคสองของมาตรา 10 มาใช้บังคับกับการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง โดยวิธีปิดประกาศสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ในสถานที่ที่ได้จัดไว้ให้

มาตรา 11 เมื่อได้มีประกาศระบุที่เลือกตั้งตามมาตรา 39 วรรคสองแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์แผ่นประกาศหรือสิ่งอื่นมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้ง

ในกรณีที่มีสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้งอยู่แล้วก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนมีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปกปิดหรือนำออกไปไว้นอกที่เลือกตั้งดังกล่าว

มาตรา 12 นับตั้งแต่เวลา 18.00 นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจน

สิ้นสุดวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาไม่ว่าโดยวิธีใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหรือทำด้วยประการใด อันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง มาตรา 13 นับตั้งแต่วันที่ 18.00 นาฬิกา ของวันก่อนการเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใด ขยาย จำหน่าย แจกแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง

มาตรา 13 ทวิ* ห้ามมิให้ผู้ใดเล่น หรือจัดให้มีการเล่นการพนันขั้นต่อ ว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดแพ้หรือชนะ หรือได้คะแนนเท่าใด และได้รับเลือกตั้งหรือไม่ได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งจำนวนเท่าใด

มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยกระทำการใดเพื่อประโยชน์แห่งการเลือกตั้งโดยประการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง และห้ามมิให้เข้ามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้งด้วยประการใด ๆ ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา 15 ห้ามมิให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारวตกรำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสภาตำบล ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

มาตรา 15 ทวิ* เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ข้าราชการการเมือง นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยาหรือเทศมนตรีกระทำการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดโดยมิชอบ ให้แจ้งต่อนุคคลดังกล่าวนี้ให้ยุติหรือระงับการกระทำในลักษณะดังกล่าว ถ้า

*มาตรา 13 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.๖ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523

*มาตรา 15 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.๖ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

ไม่เชื่อฟัง ให้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย

(2) ในกรณีที่ถูกติดตามมาตรา 15 นอกจากบุคคลตาม (1) มีพฤติการณ์ฝึกฝึหรือกระทำการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด ให้สิ่งบุคคลซึ่งกระทำการดังกล่าวข้างต้นไปประจำศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอ แล้วแต่กรณี ในระหว่างที่มีการดำเนินการตาม (3) และ

(3) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาการกระทำของบุคคลตาม (2) ถ้าปรากฏว่ามีมูลเป็นความผิด ให้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อดำเนินการทางปกครองหรือทางวินัยหรือแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป ในกรณีให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีความผิดดังกล่าวข้างต้นมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 16 ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

นอกจากหน้าที่ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ พนักงานฝ่ายปกครอง และตำรวจมีหน้าที่จัดการให้ความสะดวกและรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง

มาตรา 16 ทวิ* ในการสอบสวนคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือได้รับแจ้งให้ดำเนินการทางคดีอาญาดำเนินการตามมาตรา 15 ทวิ (3) ถ้าไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ขอขยายเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งการและควบคุมการสอบสวนคดีความผิดตามวรรคหนึ่งได้ตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย

หมวด 2

สิทธิเลือกตั้งและการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา 17* ภายใต้บังคับมาตรา 19 บุคคลมีสิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา 18* (ยกเลิกหมดทั้งมาตรา)

มาตรา 19* บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ด้วย คือ

(1) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศ ตามกำหนดเวลาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียน จนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(2) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

*มาตรา 17 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

*มาตรา 18 ความในมาตรา 18 เดิม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ถูกยกเลิกหมดทั้งมาตราโดยมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

*มาตรา 19 ความในมาตรา 19 เดิม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินหนึ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา 21* ในกรณีที่พรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตใด พรรคการเมืองนั้นต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา 22* ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีที่จังหวัดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคนให้ยื่นเป็นคณะ ทั้งนี้ตามชื่อหรือรายชื่อในหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัดแห่งจังหวัดที่เขตเลือกตั้งที่ตนสมัครนั้นตั้งอยู่ ภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา พร้อมกับหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน และค่าธรรมเนียมคนละหนึ่งหมื่นบาท หลักฐานการสมัครและรูปถ่ายหรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ 8.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 13.5 เซนติเมตร มีจำนวนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด และต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ให้เสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่

*มาตรา 21 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3)

พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

*มาตรา 22 ความในมาตรา 22 เดิม แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.ก.ฯ

พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

วันปิดการรับสมัคร ถ้าได้ ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดและให้ผู้ว่าราชการ-
จังหวัด ส่งสำเนาหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งรับรองการสมัครรับเลือกตั้งไปให้
กระทรวงมหาดไทยทราบ และแจ้งการรับสมัครหรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครและพรรคการเมือง
ทราบโดยเร็ว

ประกาศตามวรรคสอง ให้มีชื่อผู้สมัครและเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครอันประกอบ
ด้วยเลขหมายประจำตัวผู้สมัคร และจำนวนจุดเท่ากับเลขหมายซึ่งจะใช้ในการลงคะแนน
และรูปผู้สมัคร ทั้งนี้ ให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ และที่เลือกตั้งหรือ
บริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งซึ่งผู้นั้นสมัครโดยเร็ว วิธีการให้เลขหมายประจำ
ตัวผู้สมัครให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เป็นารเลือกตั้งทั่วไปถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครน้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน
ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศก่อนการสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคการเมืองนั้น

มาตรา 23* การสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 22 ผู้สมัครจะต้องเป็นสมาชิกพรรค
การเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึง
มีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำการออกเสียง
ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ใน
เขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา 24 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา 22 วรรค-
สองแล้ว ให้ค่าธรรมเนียมตกเป็นของรัฐ และไม่มีการคืนค่าธรรมเนียมให้แก่ผู้สมัครไม่ว่า
ในกรณีใด

มาตรา 25 ถ้าผู้สมัครผู้ใดไม่มีรายชื่อเป็นผู้สมัคร ในประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัด
ตามมาตรา 22 ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ศาลากลางจังหวัดตั้งอยู่ในเขตอำนาจ

*มาตรา 23 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 4 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

ของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่ง สำหรับกรุงเทพมหานครได้ภายในเจ็ดวันนับจากวันที่ประกาศนั้นโดยมิต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินการขบวนพิจารณา เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ศาลวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว

ในกรณีที่ศาลสั่งให้รับสมัคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติตามคำสั่งศาล และให้นำมาตรา 22 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าได้จัดตั้งกรรมการตรวจคะแนนขึ้นแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งศาลให้คณะกรรมการตรวจคะแนนทราบโดยเร็ว

การใดที่ผู้ว่าราชการจังหวัด และกรรมการตรวจคะแนนได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย มาตรา 26 ห้ามมิให้ผู้ใด ซึ่งรู้อยู่แล้วว่าคนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เข้าสมัครรับเลือกตั้ง

หมวด 3

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง

มาตรา 27* เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายอำเภอจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่สาธารณะที่เห็นได้ง่าย และที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง

*มาตรา 27 1. ความเดิมในมาตรา 27 บรรคหนึ่ง ถูกยกเลิกโดยมาตรา 4 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2528 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

2. ความในมาตรา 27 บรรคสามและบรรคสี่บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอคัดรายชื่อผู้เลือกตั้งจากทะเบียนบ้าน เว้นแต่ในเขตเทศบาล ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

ในการคัดรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคสอง ถ้าปรากฏว่ามีบุคคลสัญชาติไทยผู้ใดมีบิดาเป็นคนต่างด้าว และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอหรือเทศบาล แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เลือกตั้งหรือไม่ ถ้าเป็นก็ให้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน และคัดชื่อลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ในกรณีมีความจำเป็นต้องสอบถามบุคคลดังกล่าว ให้นายอำเภอหรือเทศบาลส่งเจ้าหน้าที่ไปสอบถามบุคคลนั้น ณ บ้านที่ปรากฏตามทะเบียน

เพื่อประโยชน์ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอ หรือเทศบาลจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไว้เป็นประจำ และแก้ไขให้ถูกต้องทุกปี บัญชีดังกล่าวผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิตรวจดู และขอยื่นคำร้องแก้ไขให้ถูกต้องได้ โดยนำความในมาตรา 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 28* เมื่อได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามมาตรา 27 วรรคหนึ่งแล้ว ผู้เลือกตั้ง หรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตน หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้เลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น มีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายอำเภอตรวจสอบหลักฐานและถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้อง หรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้เลือกตั้ง ก็ให้สิ่งเดิมชื่อคามที่ผู้ยื่นคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยไม่ชักช้า ถ้านายอำเภอเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ก็ให้ส่งยกคำร้องและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายใน

*มาตรา 28 ความเดิมในมาตรา 28 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยมาตรา 5 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

สามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง โดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับคำแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มิมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำแจ้ง เพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้ลงชื่อตามที่ยื่นคำร้องในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังนายอำเภอเพื่อปฏิบัติกรตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาล ให้แก่บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของนายอำเภอก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา 29* ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งเป็นทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ตำรวจสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือข้าราชการ และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ นอกที่ดังกติที่ตนมีภูมิลำเนา ถ้าผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าว ตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไปเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่อาจไปลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่บุคคลนั้นมีสิทธิได้ ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและยื่นต่อนายอำเภอท้องที่ที่บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่อยู่ เพื่อให้ออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้แก่บุคคลเหล่านั้นและเพิ่มชื่อบุคคลเหล่านั้นในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง โดยให้ยื่นบัญชีรายชื่อก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

*มาตรา 29 ความเดิมในมาตรา 29 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยมาตรา 8 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

เมื่อนายอำเภอเห็นว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้เลือกตั้งก็ให้ออกทะเบียนบ้านชั่วคราว และเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยไม่ชักช้า และให้แจ้งนายอำเภอท้องที่ที่ผู้เลือกตั้งมีภูมิลำเนาทราบ เพื่อหมายเหตุในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ถ้านายอำเภอเห็นว่าบุคคลเหล่านั้นผู้ใดมิใช่ผู้เลือกตั้ง ให้แจ้งให้ผู้นั้นทราบภายในสามวันนับแต่วันได้รับบัญชีรายชื่อโดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย และให้นำความในมาตรา 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทะเบียนบ้านชั่วคราวให้ทำตามแบบทะเบียนบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร โดยอนุโลม และเมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้วให้ทะเบียนบ้านชั่วคราวดังกล่าวเป็นอันยกเลิก มาตรา 30* ผู้เลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง มีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้หรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลใดว่าอยู่ในทะเบียนบ้านของตน โดยที่ผู้นั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ผู้เลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งดังกล่าว

เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรสั่งถอนชื่อผู้นั้น หรือสมควรยกคำร้องก็ให้ มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นหรือยกคำร้อง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบ และให้นำ มาตรา 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 31 เมื่อบุคคลใดต้องคำพิพากษาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ศาลแจ้งไปยังเทศบาลหรือนายอำเภอ ซึ่งผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดยไม่ชักช้า เพื่อ บันทึกลงไว้ในทะเบียนบ้าน และให้เทศบาลหรือนายอำเภอประกาศการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ความคำสั่งศาลปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาลหรือที่ว่าการอำเภอ

ในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแล้ว ให้นายอำเภอประกาศถอนชื่อ

*มาตรา 30 ความเดิมในมาตรา 30 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยมาตรา 7 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

ผู้นั้นนอกจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย และให้นำมาตรา 28 วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 4

ค่าใช้จ่ายและการหาเสียงเลือกตั้ง

มาตรา 32* เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งใด ผู้สมัครแต่ละคนจะใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินหนึ่งล้านบาท ไม่ได้ ทั้งนี้ ไม่รวมค่าธรรมเนียมการสมัคร

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่พรรคการเมืองหรือ บุคคลอื่นใดจ่าย หรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ ในการหาเสียงเลือกตั้ง ในกรณีนำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่า ตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น ๆ

มาตรา 33 การใช้จ่ายตามมาตรา 32 ให้ใช้จ่ายได้เฉพาะค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

- (1) การโฆษณากระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่น
- (2) การพิมพ์ โฆษณา แจกจ่าย ประกาศ แผ่นป้าย ใบปลิว และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ
- (3) การจัดหาเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ไปรษณียากร โทรเลข โทรศัพท์ และการ สื่อสารอื่นใด
- (4) การซื้อ เช่า หรือยืมสำนักงาน สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง
- (5) การว่าจ้างแรงงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

*มาตรา 32 ความเดิมในมาตรา 32 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยมาตรา 15 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้นี้

(6) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อการเลือกตั้ง

(7) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาระเสียงเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 34 ภายในกำหนดสามเดือนหลังจากวันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องยื่นรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่

(1) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จ่ายไปแล้ว

(2) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ยังค้างชำระ

(3) หลักฐานการจ่ายเงินตาม (1) และหลักฐานการค้างชำระตาม (2) ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการแสดงชื่อและที่อยู่ของผู้รับหรือเจ้าหน้าที่

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานตามวรรคหนึ่ง มีกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งที่กระทำในเขตเลือกตั้งใด ว่าผู้สมัครใช้จ่ายเงินเกินกว่าที่กำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

การขอตรวจสอบและขอสำเนารายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้แต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และเสียค่าธรรมเนียมตามระเบียบของทางราชการ

มาตรา 35 เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดจนถึงวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นมิให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังนี้

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม แก่สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษาหรือสถานสงเคราะห์อื่นใด

(3) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพและการรื่นเริงต่าง ๆ

(4) ทำสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือสิ่งอื่นใด เพื่อประโยชน์ของบุคคล ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา หรือสถาบันอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ก็ตาม

(5) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

มาตรา 36* (ยกเลิกหมดทั้งมาตรา)

มาตรา 37 ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง เพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับมาจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือผู้ใดกระทำการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครใด

หมวด 5

หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

มาตรา 38* ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในจังหวัดนั้น

ตามปกติให้ใช้เขตหมู่บ้านหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง ในกรณีที่มีหมู่บ้านใดมีผู้เลือกตั้งจำนวนน้อยจะให้รวมหมู่บ้าน ตั้งแต่สองหมู่บ้านเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่งก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร เขตสุขาภิบาล หรือเขตชุมชนหนาแน่น ผู้ว่า-

*มาตรา 36 ยกเลิกหมดทั้งมาตราโดยมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.๙ (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2533

มาตรา 38 1. ความเดิมในมาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม ถูกยกเลิกโดย
มาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ.๙ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2536 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้นี้

2. ความเดิมในมาตรา 38 วรรคท้ายถูกยกเลิกโดย มาตรา 8
แห่ง พ.ร.ก.๙ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้นี้

ราชการจังหวัดอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำแทนเขตหมู่บ้าน เป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งได้

ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งเกินหนึ่งพันสองร้อยคนให้เพิ่มหน่วยเลือกตั้งขึ้นอีกไม่ว่าในกรณีใด ๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึงจำนวนผู้เลือกตั้งก็ได้

เมื่อได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งขึ้นแล้ว ให้ประกาศหน่วยเลือกตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และสำนักงานเทศบาล แต่สำหรับตำบลในเขตเทศบาล ในกรุงเทพมหานคร หรือในบริเวณที่มีชุมชนหนาแน่นนั้น ให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งและระบุที่เลือกตั้งไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง จะกระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง หรือยุบ หรือรวมหน่วยเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบห้าวันก็ได้

มาตรา 39* หน่วยเลือกตั้งหนึ่ง ให้มีที่เลือกตั้งแห่งหนึ่ง ที่เลือกตั้งนั้นต้องให้เป็นที่ตั้งประชาชนเข้าออกได้สะดวกเพื่อการลงคะแนนเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้งให้กรรมการตรวจคะแนนกำหนดบริเวณโดยรอบที่เลือกตั้ง โดยมีป้ายแสดงเขตบริเวณของที่เลือกตั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกตามลักษณะของท้องที่ และภูมิประเทศในการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ให้นายอำเภอประกาศระบุที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในท้องที่ของตนไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเลือกตั้ง ประกาศของนายอำเภอดังกล่าวให้ปิด ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนัก-

*มาตรา 39 ความเดิมในมาตรา 39 วรรคสองถูกยกเลิกโดย มาตรา 9 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

งานเทศบาล ที่สาธารณณะที่เห็นได้ง่ายและที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ในกรณี
ฉุกเฉินนายอำเภอจะประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งเมื่อใดก็ได้

ในท้องที่ตำบลใด ถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เลือกตั้งหรือความ
ปลอดภัยสาธารณะถูกคุกคาม นายอำเภอจะประกาศระบุที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้ง
ที่ตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง หรือกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตหน่วยเลือกตั้ง
ให้นายอำเภอรายงานพร้อมส่งสำเนาประกาศไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยไม่ชักช้า

มาตรา 40 ที่เลือกตั้งและบริเวณที่เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดย
อนุโลม

มาตรา 41 ห้ามมิให้ผู้ใดก่อให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในที่เลือกตั้ง หรือในที่ประชาชน
ชุมนุมกันอยู่เพื่อรอการเข้าไปลงคะแนนเลือกตั้ง

หมวด 6

เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คะแนน

มาตรา 42 ให้นายอำเภอแต่งตั้งข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงาน
งานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 43* ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการ
ตรวจคะแนน อย่างน้อยเจ็ดคน และเจ้าหน้าที่คะแนนอย่างน้อยหนึ่งคนประจำทุกหน่วย

*มาตรา 43 1. ความเดิมในมาตรา 43 วรรคหนึ่งถูกยกเลิกโดยมาตรา 10 แห่ง
พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2526 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

2. ความเดิมในมาตรา 43 วรรคสองถูกยกเลิกโดยมาตรา 9 แห่ง
พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

เลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

กรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วย ให้แต่งตั้งจากผู้ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 และเป็นผู้ที่พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัคร รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เสนอชื่อก่อนนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ให้พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ๆ มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้ นายอำเภอแต่งตั้งเป็น กรรมการตรวจคะแนนตามวรรคหนึ่งได้ไม่เกินหน่วยละหนึ่งคน ในกรณีที่บุคคลซึ่งพรรคการเมืองเสนอชื่อสำหรับหน่วยเลือกตั้งใดมีจำนวนต่ำกว่าเจ็ดคน ให้ นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนจากผู้เลือกตั้ง ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 เป็น กรรมการตรวจคะแนนได้

มาตรา 44 ก่อนวันเลือกตั้งถ้าปรากฏว่า กรรมการตรวจคะแนนที่ได้แต่งตั้งไว้ ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 ให้ นายอำเภอสั่งถอดถอนและแต่งตั้งผู้อื่น แทนได้ แต่ในกรณีที่ผู้ซึ่งถูกถอดถอนนั้นเป็นผู้ที่พรรคการเมืองใดเสนอชื่อให้ นายอำเภอ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งพรรคการเมืองนั้นเสนอชื่อใหม่ และถ้าพรรคการเมืองนั้นไม่เสนอชื่อภายใน เวลาที่นายอำเภอกำหนด ให้นำพรรคสามของมาตรา 43 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 45 ก่อนเวลาเปิดการรับลงคะแนนครึ่งชั่วโมง ให้คณะกรรมการตรวจคะแนน เลือกกรรมการตรวจคะแนนคนหนึ่งขึ้นเป็นประธาน เมื่อประธานไม่อยู่ในที่เลือกตั้ง หรือไม่ อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการตรวจคะแนนเลือกกรรมการตรวจคะแนนอื่นเป็นประธาน ไปพลางก่อน จนกว่าประธานที่ได้เลือกตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ในการดำเนินการ ของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้ถือว่ากรรมการตรวจคะแนนตั้งแต่ กึ่งหนึ่งขึ้นไปเป็นองค์คณะ

ในกรณีที่กรรมการตรวจคะแนนมาไม่ครบจำนวน และกรรมการตรวจคะแนนที่เหลือ มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้กรรมการตรวจคะแนนที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปโดยไม่ต้องมี การแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการตรวจคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ถ้ากรรมการตรวจคะแนนมีน้อยกว่า เจ็ดคน ให้กรรมการตรวจคะแนนที่อยู่ในที่เลือกตั้ง ตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา 47 เป็นกรรมการตรวจคะแนนให้ครบเจ็ดคนไปพลางก่อนจนกว่า กรรมการตรวจคะแนนที่ได้ตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการตรวจคะแนนปฏิบัติหน้าที่ ให้นายอำเภอ หรือเจ้าพนักงาน
ผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะ
ต้องห้ามตามมาตรา 47 คนหนึ่งเป็นกรรมการตรวจคะแนน และให้กรรมการตรวจคะแนน
ผู้นั้นแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 อีกหกคนเป็นกรรมการ
ตรวจคะแนนไปพลางก่อน จนกว่ากรรมการตรวจคะแนนซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งไว้สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา 46 การลงมติวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้ถือเสียงข้างมาก
กรรมการตรวจคะแนนคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียง
เท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 47* กรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนนให้แต่งตั้งจากผู้เลือกตั้งซึ่ง
มีความประพฤติดี และสามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้

ห้ามมิให้แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง
นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กรรมการสุขาภิบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือผู้สมัครเป็นกรรมการตรวจคะแนน

ห้ามมิให้แต่งตั้งผู้สมัครหรือกรรมการ ของพรรคการเมืองเป็นเจ้าหน้าที่คะแนน

มาตรา 48 ให้ถือว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนและ
เจ้าหน้าที่คะแนนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง
จนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา 49 กรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในที่เลือกตั้ง
หากปรากฏว่าผู้ใดกระทำความผิดที่ขัดขวางรบกวนกิจการเลือกตั้ง หรือจะทำความไม่เรียบร้อย
ขึ้น กรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปเสียจากที่เลือกตั้งได้ แต่ต้องมิให้ขัดต่อ
การที่ผู้เลือกตั้งจะใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131699

*มาตรา 47 ความเดิมในมาตรา 47 วรรคสองถูกยกเลิก แห่ง
พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 50 หน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนน ในการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 51 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดจงใจนับบัตรเลือกตั้ง หรือคะแนนในการเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริงหรือทำรายงานการเลือกตั้งไม่ตรงความจริง

มาตรา 52 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดจงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ หรือกระทำการอันใดเพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวงหรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 7

การลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา 53 บัตรเลือกตั้งและหีบบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะและขนาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 54 การลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง ตามลักษณะ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 55 ในวันเลือกตั้ง ให้เปิดการลงคะแนนตั้งแต่เวลา 08.00 นาฬิกา ถึงเวลา 15.00 นาฬิกา

มาตรา 56 ขณะจะเปิดการลงคะแนน ให้ประธานกรรมการตรวจคะแนนเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าเป็นหีบเปล่าและให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งใส่กุญแจประจำครั้งทับกุญแจไว้ และให้คณะกรรมการตรวจคะแนนบันทึกการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามมาตรา 51 โดยให้ผู้เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย

มาตรา 57* ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ให้ผู้เลือกตั้งที่จะลงคะแนนไปแสดง
 คนต่อกรรมการตรวจคะแนนโดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้ตรวจสอบชื่อในบัญชี
 รายชื่อผู้เลือกตั้ง เมื่อกรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของ
 ผู้นั้นดั่ง ๆ ถ้าไม่มีผู้เลือกตั้ง ผู้สมัครหรือผู้แทนพรรคการเมืองผู้ใดทักท้วงให้หมายเหตุไว้ใน
 บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยให้จดหมายเลขของบัตรประจำตัวประชาชน และสถานที่ออกบัตร
 ประจำตัวประชาชน แต่ในกรณีผู้เลือกตั้งใช้ใบรับคำขอมอบบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ ให้ลง
 ลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วแต่กรณี ลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งเป็นหลักฐานเพิ่มขึ้น
 ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้วให้กรรมการตรวจคะแนนมอบบัตรเลือกตั้ง
 ให้แก่ผู้นั้นไปลงคะแนน

ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งผู้ใดเป็นบุคคลไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ตามกฎหมายต้อง
 แสดงหลักฐานอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงต่อกรรมการตรวจคะแนน และให้กรรมการ
 ตรวจคะแนนปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง แล้วให้ผู้เลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วแต่
 กรณีในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไว้เป็นหลักฐานด้วย

หากมีผู้ทักท้วง หรือกรรมการตรวจคะแนนสงสัยว่าผู้เลือกตั้งที่มาแสดงตนนั้นไม่ใช่
 เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจสอบสวนและ
 วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยมีสิทธิลงคะแนนหรือไม่ คำชี้ขาดของคณะกรรมการ
 ตรวจคะแนนให้เป็นที่สุด ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจคะแนนวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือ
 ผู้ถูกสงสัยไม่มีสิทธิลงคะแนน ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนทำบันทึกคำวินิจฉัย และลง
 ลายมือชื่อไว้ด้วย

บัตรประจำตัวตามมาตรา นี้ ให้หมายความรวมถึงบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ
 แล้วด้วย

* มาตรา 57 ความในมาตรา 57 วรรคต้นถูกตัดเพิ่มเติมขึ้นโดยมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ.๗

มาตรา 58 ผู้เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งใด ให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งนั้น และให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะแห่งเดียว

ผู้เลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ในการเลือกตั้ง หรือเกี่ยวข้องกับกาเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องประจำปฏิบัติหน้าที่นั้น โดยไม่ต้องมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ถ้าหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องประจำปฏิบัติหน้าที่นั้นอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

ให้ผู้เลือกตั้งตามวรรคสอง ซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่ แสดงหลักฐานคำสั่งแต่งตั้งต่อคณะกรรมการตรวจคะแนนก่อนทำการลงคะแนนเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งอีกส่วนหนึ่งต่างหาก

มาตรา 59 ผู้เลือกตั้งผู้ใดแม้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของหน่วยเลือกตั้งใดก็ตาม ถ้าไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งและไม่ดำเนินการขอเพิ่มชื่อตามมาตรา 28 ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าผู้เลือกตั้งนั้นสละสิทธิลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

มาตรา 60 ห้ามมิให้ผู้ใดลงคะแนนเลือกตั้งหรือพยายามลงคะแนนเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ได้ลงบัตรหรือพยายามลงบัตร หรือแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มีได้มิไว้สำหรับตน หรือที่ทำการปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการตรวจคะแนนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา 61* ผู้เลือกตั้งผู้ใดรับบัตรเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนแล้ว ถ้าไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใดเลย ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง "ไม่ลงคะแนน" ใน

* มาตรา 61 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 18 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

คูาลงคะแนน แล้วนำบัตรเลือกตั้งนั้นไปมอบแก่กรรมการตรวจคะแนน เพื่อใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งต่อหน้าคน

มาตรา 62 ห้ามมิให้ผู้เลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรเลือกตั้ง ซึ่งมีหีบบัตรที่กรรมการตรวจคะแนนแห่งที่เลือกตั้งนั้นมอบให้ลงคะแนน หรือนำบัตรเลือกตั้งที่ไม่ใช้ลงคะแนนออกไปจากที่เลือกตั้ง

มาตรา 63 ห้ามมิให้ผู้ใดทำเครื่องสังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง

มาตรา 64 ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนโดยผิดจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา 65 ห้ามมิให้ผู้ใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด เพื่อขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้เลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้งหรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนน หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ตั้งว่า ณ ที่กำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้

มาตรา 66 ห้ามมิให้ผู้เลือกตั้งผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะลงคะแนนเลือกตั้งหรืองดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด

มาตรา 67 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ปรากฏ ด้วยวิธีใดอันเป็นการลวงผู้เลือกตั้งให้สำคัญผิดเกี่ยวกับผู้สมัคร หรือเลขหมายประจำตัวหรือการสังกัดพรรคของผู้สมัครคนใดหรือของตนเองในกรณีที่ตนเป็นผู้สมัครด้วย

มาตรา 68 ระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ห้ามมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้ง เว้นแต่จะมีความจำเป็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการลงคะแนนอันจะหลีกเลี่ยงมิได้ จึงให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเปิดได้โดยมิให้เอาบัตรเลือกตั้งออกจากหีบและให้ปิดไว้ตามเดิม ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนกระทำต่อหน้าผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้ง และให้บันทึกแสดงเหตุในการเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง โดยให้ผู้เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย

มาตรา 69 ตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ตั้งไว้เพื่อการลงคะแนนตามมาตรา 56 แล้ว หรือภายหลังเวลาที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้

เสร็จสิ้นแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ไร้ประโยชน์หรือลักพาไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้งหรือบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย มาตรา 70 ก่อนประกาศผลการนับคะแนน ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน หรือเจ้าหน้าที่คะแนน แจงแก่ผู้ใดให้ทราบจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนไว้ หรือให้ทราบจำนวนคะแนนอันได้ลงไว้สำหรับบุคคลใด หรือให้ทราบว่าผู้ใดลงคะแนนหรือไม่

หมวด 8

การตรวจและการรวมคะแนน

มาตรา 71 เมื่อปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนนับคะแนนโดยเปิดเผยจนเสร็จในวันเดียว ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน

เมื่อการนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศผลของการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งนั้น และรับทำรายงานแสดงผลของการนับคะแนน และปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อส่งไปยังนายอำเภอโดยเร็ว

แบบประกาศผลของการนับคะแนน รายงานแสดงผลของการนับคะแนน วิธีนับคะแนน วิธีประกาศผลของการนับคะแนน และวิธีเก็บบัตรเลือกตั้งบรรจุหีบ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 72 ถ้าการลงคะแนนหรือการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุนอกอำนาจอย่างอื่นให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศลงคะแนนหรือนับคะแนนสำหรับที่เลือกตั้งแห่งนั้น แล้วรายงานต่อนายอำเภอโดยด่วน ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศยกเลิกการลงคะแนนหรือการนับคะแนน และกำหนดวันลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นภายในสามวันนับแต่วันได้รับทราบเหตุนั้นได้สงบลงแล้ว และต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ในกรณีที่จำนวนผู้เลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งทั้งควัดมาบรรจบหนึ่ง จะไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลง ผู้ว่าราชการจังหวัด

ไม่ต้องประกาศให้มีการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 73* บัณฑิตเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัณฑิตเสีย คือ

- (1) บัณฑิตปลอม
- (2) บัณฑิตที่ทำความเสียหายเลือกตั้งเกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น
- (3) บัณฑิตที่มีได้ทำความเสียหายเลย
- (4) บัณฑิตที่ปรากฏว่าได้พบข้อบกพร่องมากกว่าหนึ่งบัณฑิต
- (5) บัณฑิตที่มีเครื่องสังเกตุ หรือ ข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ใน

กฎกระทรวง

(6) บัณฑิตที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัคร ของพรรคการเมืองคนใด เว้นแต่เป็นบัณฑิตเลือกตั้งตามวรรคสี่

บัณฑิตดังกล่าวให้กรรมการตรวจคะแนนสลักหลังว่า "เสีย" และให้กรรมการตรวจคะแนนไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อกำกับไว้

ในการนับคะแนน หากปรากฏว่ามีบัณฑิตเสีย ให้แยกบัณฑิตเสียออกไว้เป็นส่วนหนึ่ง และห้ามมิให้นับบัณฑิตเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัณฑิตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน และบัณฑิตเลือกตั้งนั้นมีทั้งทำความเสียหายที่อาจทราบได้ว่า ลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใดและที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใด ในกรณีนี้ให้ถือว่าเป็นบัณฑิตเสียเฉพาะทำความเสียหายที่ไม่อาจทราบได้ว่า ลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใดเท่านั้น และให้นับคะแนนเฉพาะทำความเสียหายที่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใด บัณฑิตเลือกตั้งนี้ให้กรรมการตรวจคะแนนสลักหลังว่า

* มาตรา 73 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

"เสียบางส่วน" โดยให้กรรมการตรวจคะแนนไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ และให้แยกบัตรเสียบางส่วนนี้ออกไว้เป็นอีกส่วนหนึ่ง

มาตรา 73 ทวิ* บัตรเลือกตั้งที่มีการทำเครื่องหมายลงในช่อง "ไม่ลงคะแนน" ตามมาตรา 61 มิให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย เว้นแต่ถ้ามีการทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดไว้ด้วย ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

ในการนับคะแนน หากปรากฏว่ามีบัตรที่มีการทำเครื่องหมายลงในช่อง "ไม่ลงคะแนน" และมีชื่อเป็นบัตรเสียตามวรรคหนึ่ง ให้แยกบัตรดังกล่าวออกไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากบัตรเสีย และห้ามมิให้นับบัตรนั้นเป็นคะแนนของผู้สมัครและให้ประกาศจำนวนบัตรดังกล่าวไว้ที่หน่วยลงคะแนนด้วย

มาตรา 74* ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย

มาตรา 74 ทวิ* ห้ามมิให้ผู้ใด

- (1) กระทำความผิดด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเลือกตั้งที่เป็นบัตรเสีย ให้เป็นบัตรที่ใช้ได้
- (2) กระทำความผิดด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเลือกตั้งที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนแล้วเป็นบัตรเสีย

มาตรา 75 เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว นายอำเภอจะทำลายบัตรเลือกตั้งและเอกสารที่เก็บอยู่ในหีบบัตรเลือกตั้งนั้นได้ เมื่อพ้นระยะเวลาคัดค้านการเลือกตั้งตามมาตรา 78 แล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

*มาตรา 73 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 19 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

*มาตรา 74 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้นี้

*มาตรา 74 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้นายอำเภอเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา 76 ให้นายอำเภอส่งรายงานการเลือกตั้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยด่วน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวมยอดคะแนนการเลือกตั้ง และประกาศผลการเลือกตั้งโดยเร็ว และให้รายงานไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อแจ้งต่อไปยังรัฐสภา

มาตรา 77 * ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน ผู้สมัครของพรรคการเมืองใดได้คะแนนมากที่สุด ให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่คะแนนมากที่สุดเท่ากันให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองซึ่งได้คะแนนเท่ากันจับสลากกันว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าหนึ่งคนให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองซึ่งได้คะแนนมากที่สุดตามลำดับลงมาตามจำนวนที่จะพึงมีการเลือกตั้งได้ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีผู้สมัครของพรรคการเมืองหลายคนได้คะแนนเท่ากัน จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ตามพรรคสอง ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนตามที่เขตเลือกตั้งนั้นจะพึงมีการเลือกตั้งได้

การจับสลาก ตามความในมาตรานี้ให้กระทำต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 9

การคัดค้านการเลือกตั้ง

มาตรา 78 เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใด

* มาตรา 77 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 6 แห่ง พ.ร.ก.ฯ พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เห็นว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเห็นว่าการที่บุคคลใดได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยมิชอบ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 26 มาตรา 32 มาตรา 34 มาตรา 5.1 หรือมาตรา 52 ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือ พรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่หรือต่อศาลแพ่ง สำหรับกรุงเทพมหานครภายในสามสิบวัน เว้นแต่เฉพาะกรณีร้องคัดค้านตามมาตรา 32 หรือ มาตรา 34 ให้ยื่นคำร้องคัดค้านภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

มาตรา 79 เมื่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งได้รับคำร้องคัดค้านแล้ว ให้ดำเนินการ พิจารณาโดยไม่ชักช้าและให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ทำความเห็นและส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยและให้ศาลฎีกามีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการที่ผู้ใดได้รับการเลือกตั้งเป็นไปโดยมิชอบสมควรจะให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเฉพาะแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดที่ถูกคัดค้านในเขตเลือกตั้งตามคำร้องคัดค้านนั้นได้

(2) ถ้าเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการที่ผู้ใดได้รับการเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบหรือแม้ มิชอบ แต่ไม่มีเหตุอันสมควรจะมีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกคัดค้านในเขตเลือกตั้งนั้น ให้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านเสีย

มาตรา 80 เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ให้ส่งสำเนาคำสั่งไปยังรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม เพื่อแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง ถูกคัดค้านนั้น ขาดจากสมาชิกภาพตั้งแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง คำสั่งของศาลฎีกาซึ่งเป็นเหตุ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดผู้หนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือน กิจการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนที่ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับแจ้งคำสั่ง

หมวด 10**

บทกำหนดโทษ

มาตรา 81 นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 81 ทวิ* (ยกเลิกหมดทั้งมาตรา)

มาตรา 82 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 10 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือปรับแห่งละหนึ่งพันบาท แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน

ค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นที่การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้น เพื่อใช้ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดนั้น

มาตรา 83 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 11 วรรคหนึ่ง มาตรา 12 มาตรา 13 หรือมาตรา

**หมวด 10 บทกำหนดโทษ ความในมาตรา 81 มาตรา 81 ทวิ* มาตรา 82 มาตรา 83 มาตรา 84 มาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 87 (มาตรา 88 ยกเลิกหมดทั้ง-มาตรา)* มาตรา 89* มาตรา 90 มาตรา 91 มาตรา 92 และมาตรา 93 เดิม แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 22 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

หมายเหตุ 1. *มาตรา 81 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 และถูกยกเลิกหมดทั้งมาตราโดยมาตรา 22 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

2. *มาตรา 88 ยกเลิกหมดทั้งมาตราโดยมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523

3. *มาตรา 89 ความเดิมแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ถูกยกเลิกโดยมาตรา 22 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

74 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 84 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 13 ทวิ มาตรา 63 มาตรา 65 หรือมาตรา 66 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 85 ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศออกจากประเทศไทยด้วย

มาตรา 86 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 มาตรา 26 มาตรา 58 มาตรา 60 มาตรา 62 มาตรา 64 มาตรา 67 มาตรา 68 มาตรา 69 หรือมาตรา 74 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา 87 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ ซึ่งสั่งตามมาตรา 15 ทวิ (1) หรือ (2) หรือคำสั่งของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งสั่งตามมาตรา 15 ทวิ (3) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 88* ผู้สมัครผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 20 หรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 52 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 89* ผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ตามมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 90 ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดตามมาตรา 34 หรือยื่นรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา 91 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 35 หรือมาตรา 37 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา 92 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 41 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 93 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของกรรมการตรวจคะแนนซึ่งสั่งตามมาตรา 49 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 93 ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 51 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา 93 ตริ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน หรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 70 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 93 จัตวา ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา 94 ก่อนครบกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 205 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การดำเนินการเลือกตั้งให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา 95 มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 22 เฉพาะที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองและมาตรา 23 มาใช้บังคับแก่การเลือกตั้ง

มาตรา 96 มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 43 และมาตรา 44 มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้นายอำเภอแต่งตั้งผู้เลือกตั้งซึ่งมีคุณสมบัติและ

ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 เป็นคณะกรรมการตรวจคะแนนประจำทุกหน่วยเลือกตั้ง หน่วยละเจ็ดคน และให้นายอำเภอมีอำนาจถอดถอนและแต่งตั้งผู้อื่นแทนก่อนวันเลือกตั้งได้ มาตรา 97 มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 73 (2) และ (6) มาใช้บังคับแก่บัตรเสีย บัตรเสียนอกจากเป็นบัตรที่มีลักษณะตามมาตรา 73 (1) (3) (4) หรือ (5) แล้ว บัตรดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสียด้วย

(1) บัตรที่ทำเครื่องหมายเกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีได้ในเขตเลือกตั้ง

(2) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใดแต่ในกรณีที่อยู่ในเขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ถ้าไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใดเพียงบางคน ให้ถือว่าเป็นบัตรเสียเฉพาะเครื่องหมายที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใด

มาตรา 98 ลักษณะของบัตรเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้งให้มีลักษณะ ขนาด เงื่อนไข หลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 99 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง

หากจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน ให้ถือว่าจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินกว่าสามคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคน

ในกรณีที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่ง ให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน

ในกรณีที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

มาตรา 100 มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 77 มาใช้บังคับ

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน ผู้สมัครผู้ใดได้คะแนนมากที่สุด ให้ผู้สมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่จะคะแนนมากที่สุดเท่ากัน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเท่ากันจับสลากกันว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าหนึ่งคนให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากตามลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ภายในบังคับแห่งวรรคสาม ในกรณีที่มีผู้สมัครหลายคนได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ตามจำนวน ก็ให้ผู้ที่ได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อให้ได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่เขตเลือกตั้งนั้นมีการเลือกตั้งได้

การจับสลากตามความในมาตรานี้ ให้กระทำต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 101 พรรคการเมืองแต่ละพรรคและผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิแต่งตั้งผู้เลือกตั้งเป็นผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัครประจำอยู่ ณ ที่ซึ่งจัดไว้วันที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้แห่งหนึ่งคน

ที่ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้แทนพรรคการเมืองและผู้แทนผู้สมัครในที่เลือกตั้งนั้น ให้อยู่ในลักษณะที่ผู้แทนพรรคการเมืองและผู้แทนผู้สมัคร จะต้องได้เห็นการปฏิบัติกิจการของคณะกรรมการตรวจคะแนนได้โดยชัดเจน

หนังสือแต่งตั้งผู้แทนพรรคการเมือง และผู้แทนผู้สมัครให้ทำตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัครยื่นหนังสือแต่งตั้งผู้แทน ต่อนายอำเภอที่ที่เลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้นายอำเภอบันทึกรับทราบพร้อมด้วยลงวัน เดือน ปี ในหนังสือแต่งตั้งนั้นแล้วมอบคืนก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน

พรรคการเมืองหรือผู้สมัครมีสิทธิเพิกถอนผู้แทนซึ่งคนได้แต่งตั้ง โดยยื่นเป็นหนังสือ ต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้ง หรือต่อคณะกรรมการตรวจคะแนนในวันเลือกตั้ง

มาตรา 102 ผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัครต้องได้รับความยินยอมให้ดูการดำเนินการเลือกตั้ง และมีสิทธิทักท้วงได้เมื่อเห็นว่ากรรมการตรวจคะแนนปฏิบัติการไม่ถูกต้อง

ตามกฎหมาย โดยยื่นคำทักท้วงเป็นหนังสือต่อประธานกรรมการตรวจคะแนน ให้ประธานกรรมการตรวจคะแนนออกไปรับ และนำเสนอคณะกรรมการตรวจคะแนนพิจารณาคำทักท้วงนั้น ให้ประธานกรรมการตรวจคะแนนบันทึกคำทักท้วงรวมทั้งพฤติการณ์และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจคะแนนไว้ในรายงานแสดงผลของการนับคะแนน

ห้ามมิให้ผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัคร กล่าวโต้เถียงกับกรรมการตรวจคะแนนหรือระหว่างกันเอง โดยประการที่เป็นอุปสรรคต่อกิจการที่กำลังดำเนินอยู่
บทบัญญัติตามมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้สมัครด้วยโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีบัญญัติให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ฉบับพิเศษ หน้า 1

เล่ม 96 ตอนที่ 12 ราชกิจจานุเบกษา 3 กุมภาพันธ์ 2522

พระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๒๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓

เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ไม่ให้นำมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ มาใช้บังคับสำหรับในกรณีที่น่าสงสัยพิ่มพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์แผ่นประกาศ หรือส่งอันมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง

การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งต้องไม่กระทำโดยวิธทา ฟัน หรือระบายสี ซึ่งข้อความ ภาพ หรือรูปรอยใดๆ ณ ทิว กำแพง ผนังอาคาร สะพาน เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ บรรดาสิ่งเบ็ดเสร็จสิ่งของของทางราชการ หรือ ณ บริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทำป้ายห้ามปิดประกาศไว้ และต้องไม่กระทำโดยวิธีปิดประกาศ ณ ทรัพย์สินดังกล่าวของทางราชการที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล หรือบริเวณที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินทำป้ายห้ามปิดประกาศไว้

ในกรณีที่มีการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองมีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปกปิด

ลบ หรือล้างข้อความ ภาพ หรือรูปรอยดังกกล่าว แต่ในกรณีที่มีใบเป็น
ทรัพย์สินของทางราชการเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีอำนาจดังกกล่าวเมื่อได้รับ
คำร้องขอจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

มาตรา ๑๐ ทวิ เมื่อใดที่พระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมาย
ว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
กำหนดสถานที่เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งไว้ตามสมควร

เมื่อมีการกำหนดสถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้นำความในวรรค
สองของมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีปิด
ประกาศสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ในสถานที่ที่ได้จัดไว้ให้

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งพระราช
บัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๓ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใดเล่น หรือจัดให้มีการเล่นการพนัน
ขั้นต่อ ว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดแพ้หรือชนะ หรือได้คะแนน
เท่าใด และได้รับเลือกตั้งหรือไม่ได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งจำนวน
เท่าใด”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อ
ไปแทน

“มาตรา ๑๘ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะ
เป็นวุฒิสมาชิกเลือกตั้งต้องมกุดเสมบต้อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ ตามกฎหมาย
ที่ใช้อยู่ในขณะที่ผู้ยื่นพินัยขอการศึกษาภาคบังคับ

(๒) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับ
ราชการทหาร

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภา
จังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล กรรมการ
สุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

(๔) ตนเองหรือคู่สมรส เสียหรือเคยเสียภาษีรายได้บุคคล
ธรรมดาหรือภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมาย

(๕) มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยติดต่อกันไม่น้อยกว่า
สิบปี”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็น
ผู้สมัครได้ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ และมีคุณสมบัติอย่างใดอย่าง
หนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลา และสอบ
ไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวง
ศึกษาธิการ - หรือตามแผนการศึกษาของชาติหรือได้เข้าเรียนอยู่ใน
โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษอื่นในประเทศตามกำหนดเวลาโดยตลอด

จนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของ
มาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒

“ในการคัดรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคสอง ถ้าปรากฏว่ามีบุคคลสัญชาติไทยผู้ใดมีบิดาเป็นคนต่างด้าว และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบบริบูรณ์ ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอหรือเทศบาล แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เลือกตั้งหรือไม่ ถ้าเป็นก็ให้บันทึกไว้เป็นหลักฐาน และคัดชื่อลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ในกรณีมีความจำเป็นต้องสอบถามบุคคลดังกล่าว ให้นายอำเภอหรือเทศบาลส่งเจ้าหน้าที่ไปสอบถามบุคคลนั้น ณ บ้านที่ปรากฏตามทะเบียน

เพื่อประโยชน์ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอ หรือเทศบาลจัดให้มีบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไว้เป็นประจำ และแก้ไขให้ถูกต้องทุกปี บัญชีดังกล่าวผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิตรวจดู และขอยื่นคำร้องแก้ไขให้ถูกต้องได้ โดยนำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“กรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วย ให้แต่งตั้งจากผู้कुัดเสมบิตและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๓ และเป็นผู้ที่พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเสนอชื่อต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“บัตรประจำตัวตามมาตรานี้ ให้หมายความรวมถึงบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุแล้วด้วย”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๘๑ ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือปรับแห่งละหนึ่งพันบาท แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน

ค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นที่การกระทำผิดนั้นเกิดขึ้น เพื่อใช้ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดนั้น”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปแทน

“มาตรา ๘๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ ทวิ มาตรา ๓๗ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๔ มิให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติที่มาใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ส. โทตระภักดิ์

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจาก
บทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งวิธีการเลือกตั้ง
และการหาเสียงเลือกตั้งในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังไม่เหมาะสมสมควรแก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทนิยาม “ผู้ว่าราชการจังหวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบทนิยาม “นายอำเภอ” และ “ที่ว่าการอำเภอ” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง ผู้อำนวยการเขตและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๔ ทวิ บรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกรุงเทพมหานครและให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ในกรณีที่ปลัดกรุงเทพมหานครไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจกล่าวโทษและให้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๖ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน
- (๒) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะมี
- (๓) จำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละเขต
- (๔) จำนวนราษฎรของแต่ละเขตเลือกตั้ง และ
- (๕) จำนวนอำเภอและตำบลรวมเป็นเขตเลือกตั้งแต่ละเขต”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๖ ทวิ การกำหนดเขตเลือกตั้งให้ถือตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้กำหนดท้องที่ทั้งหมดของอำเภออยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน
- (๒) ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการตาม (๑) ได้ จะแยกตำบลของอำเภอหนึ่งไปรวมกับอีกเขตเลือกตั้งหนึ่งที่มีพื้นที่ติดต่อกันก็ได้ แต่ต้องไม่นำพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบลหนึ่งไปรวมกับอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๕ ทวิ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีข้าราชการการเมือง นายเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา หรือเทศมนตรี กระทำการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใดโดยมิชอบ ให้แจ้งต่อบุคคลดังกล่าวนั้นให้ยุติหรือระงับการกระทำในลักษณะดังกล่าว ถ้าไม่เชื่อฟัง ให้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย

(๒) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๑๕ นอกจากบุคคลตาม (๑) มีพฤติการณ์ ผักใฝ่หรือกระทำการช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด ให้ส่งบุคคลซึ่งกระทำการดังกล่าวข้างต้นไปประจำศาลากลางจังหวัดหรือที่ว่าการอำเภอ แล้วแต่กรณี ในระหว่างที่มีการดำเนินการตาม (๓) และ

(๓) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาการกระทำของบุคคลตาม (๒) ถ้าปรากฏว่ามีมูลเป็นความผิด ให้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อดำเนินการทางปกครองหรือทางวินัยหรือแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป ในการนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีความผิดดังกล่าวข้างต้นมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๖ ทวิ ในการสอบสวนคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้องทุกข์ หรือคำกล่าวโทษ หรือได้รับแจ้งให้ดำเนินการทางคดีอาญาตามมาตรา ๑๕ ทวิ (๓) ถ้าไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ขอขยายเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งการและควบคุมการสอบสวนคดีความผิดตามวรรคหนึ่งได้ตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“ มาตรา ๑๗ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๕ บุคคลมีสิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๑๕ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลาและสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ หรือได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษ่อื่นในประเทศตามกำหนดเวลามาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ

(๒) ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาระดับสูงในประเทศตามหลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๒๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตใด พรรคการเมืองนั้นต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้เท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๒๒ ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่จังหวัดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคนให้ยื่นเป็นคณะ ทั้งนี้ ตามชื่อหรือ

รายชื่อในหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัดแห่งจังหวัด
 ที่เขตเลือกตั้งที่ตนสมัครนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา พร้อมกับหนังสือ
 ของหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกัน
 ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน และค่าธรรมเนียมคนละหนึ่งหมื่นบาท หลักฐานการสมัครและรูปถ่าย
 หรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ
 ๑๓.๕ เซนติเมตร มีจำนวนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด และต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการ
 สมัครรับเลือกตั้งที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐานและ
 ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัคร
 และสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ให้เสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร
 ถ้าได้ ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งสำเนาหนังสือของ
 หัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งรับรองการสมัครรับเลือกตั้งไปให้กระทรวงมหาดไทยทราบ และแจ้งการรับสมัคร
 หรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ประกาศตามวรรคสอง ให้มีชื่อผู้สมัครและเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครอันประกอบด้วยเลข
 หมายเลขประจำตัวผู้สมัครและจำนวนจุดเท่ากับเลขหมายซึ่งจะใช้ในการลงคะแนนและรูปผู้สมัคร ทั้งนี้
 ให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอและที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งในเขต
 เลือกตั้งซึ่งผู้นั้นสมัครโดยเร็ว วิธีการให้เลขหมายประจำตัวผู้สมัครให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
 ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครน้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบคน ให้
 กระทรวงมหาดไทยประกาศถอนการสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคการเมืองนั้น ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๓๒ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน
 เขตเลือกตั้งใด ผู้สมัครแต่ละคนจะใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินหนึ่งล้านบาทไม่ได้ ทั้งนี้
 ไม่รวมค่าธรรมเนียมการสมัคร ”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติ
 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ ตามปกติให้ใช้เขตหมู่บ้านหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง ในกรณีที่หมู่บ้านใดมีผู้เลือกตั้งจำนวนน้อยจะให้รวมหมู่บ้านตั้งแต่สองหมู่บ้านเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่งก็ได้

สำหรับในเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร เขตสุขาภิบาล หรือเขตชุมชนหนาแน่น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ แทนเขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งได้

ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ ในกรณีที่มีผู้เลือกตั้งเกินหนึ่งพันสองร้อยคนให้เพิ่มหน่วยเลือกตั้งขึ้นอีก ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึงจำนวนผู้เลือกตั้งก็ได้ ”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ห้ามมิให้แต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กรรมการสุขาภิบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือผู้สมัครเป็นกรรมการตรวจคะแนน ”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๑ ผู้เลือกตั้งผู้ได้รับบัตรเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนแล้ว ถ้าไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครคนใดเลย ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่อง “ไม่ลงคะแนน” ในคูหาลงคะแนนแล้วนำบัตรเลือกตั้งนั้นไปมอบแก่กรรมการตรวจคะแนนเพื่อใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งต่อหน้าตน ”

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๓ ทวิ บัตรเลือกตั้งที่มีการทำเครื่องหมายลงในช่อง “ไม่ลงคะแนน” ตามมาตรา ๖๑ มิให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย เว้นแต่ถ้ามีการทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดไว้ด้วย ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

ในการนับคะแนน หากปรากฏว่ามีบัตรที่มีการทำเครื่องหมายลงในช่อง “ไม่ลงคะแนน” และมีใช่เป็นบัตรเสียตามวรรคหนึ่ง ให้แยกบัตรดังกล่าวออกไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากบัตรเสีย และห้ามมิให้นับบัตรนั้นเป็นคะแนนของผู้สมัคร และให้ประกาศจำนวนบัตรดังกล่าวไว้ที่หน่วยลงคะแนนด้วย ”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย ”

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

“ มาตรา ๑๔ ทวิ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) กระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเลือกตั้งที่เป็นบัตรเสีย ให้เป็นบัตรที่ใช้ได้

(๒) กระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเลือกตั้งที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

แล้วเป็นบัตรเสีย ”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในหมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๑ ทวิ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๑ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือปรับแห่งละหนึ่งพันบาท แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน

ถ้าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้นำส่งเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นที่การกระทำคามผิดนั้นเกิดขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดจากการกระทำคามผิดนั้น

มาตรา ๘๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ ทวิ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๘๕ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี

ถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศออกจากประเทศไทยด้วย

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๔ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๔๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอซึ่งสั่งตามมาตรา ๑๕ ทวิ (๑) หรือ (๒) หรือคำสั่งของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงซึ่งสั่งตามมาตรา ๑๕ ทวิ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้สมัครผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ หรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๔๙ ผู้สมัครผู้ใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๕๐ ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนดตามมาตรา ๓๔ หรือยื่นรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของกรรมการตรวจคะแนนซึ่งสั่งตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๕๓ ตริ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ จัตวา ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่า ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับมีบทบัญญัติบางประการยังไม่เหมาะสม สมควรที่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

พ.ศ. ๒๕๒๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

เป็นปีที่ ๓๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๖”

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ให้เสร็จภายในเจ็ดวัน นับแต่วันปิดรับการสมัคร ถ้าได้ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการรับสมัครหรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายอำเภอจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งของแต่ละหน่วย

เลือกตั้งไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่สาธารณะที่เห็นได้ง่าย และที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แล้ว ผู้เลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งของตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้เลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น มีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งเป็นทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือข้าราชการ และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนอกที่ตั้งปกติของตนมีภูมิลำเนา ถ้าผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป เห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่อาจไปลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่บุคคลนั้นมีสิทธิได้ ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบ

ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และยื่นต่อนายอำเภอท้องที่บุคคลดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่อยู่เพื่อให้ออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้แก่บุคคลเหล่านั้น และเพิ่มชื่อบุคคลเหล่านั้นในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง โดยให้ยื่นบัญชีรายชื่อ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ผู้เลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งที่ได้ประกาศตาม มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มีข้อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเข้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลใดว่าอยู่ใน ทะเบียนบ้านของตน โดยที่ผู้นั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ผู้เลือกตั้งหรือเข้าบ้านผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นออกจาก บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งดังกล่าว”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง จะกระทำได้โดย ประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้นำความในวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลง เขตของหน่วยเลือกตั้ง หรือยุบ หรือรวมหน่วยเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก็ได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ให้นายอำเภอประกาศระบุที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในท้องของตนไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ก่อนวันเลือกตั้ง ประกาศของนายอำเภอดังกล่าวให้ปิด ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล เทศารณะที่เห็นได้ง่าย และที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ในกรณีฉุกเฉินนายอำเภอจะประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งเมื่อใดก็ได้”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน ให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจคะแนน อย่างน้อยเจ็ดคน และเจ้าหน้าที่คะแนนอย่างน้อยหนึ่งคนประจำทุกหน่วยเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ”

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชกำหนด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ศิริสุตานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ เพื่อให้การ
 เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว
 สมควรที่จะกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎรเสียใหม่ และโดยที่เป็นการฉุกเฉินหามความจำเป็นรีบด่วนในอันจะ
 รักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประเทศ จึงจำเป็นต้องตรา
 พระราชกำหนด^{๕๕}นี้

ฉบับพิเศษ หน้า 1

เล่ม 100 ตอนที่ 39 ราชกิจจานุเบกษา 19 มีนาคม 2526

พระราชกำหนด

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๒๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

เป็นปีที่ ๔๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดขึ้น
ไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้เรียกว่า “พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘”

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในบัญชีท้ายก่อนบทมการเลือกตั้ง

จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินสามคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคน

ในกรณีที่แบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน

ในกรณีจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

เมื่อได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดจำนวนเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งรวมทั้งท้องที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง การกำหนดดังกล่าวนี้ให้กระทำโดยไม่ชักช้าและประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ การสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒ ผู้สมัครจะต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง และให้ผู้สมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทำการออกเสียงลงคะแนน

เลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะ
พึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้
แทน

“มาตรา ๑๓ บัตรเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย คือ

- (๑) บัตรปลอม
- (๒) บัตรที่ทำเครื่องหมายเลือกตั้งเกินจำนวน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น
- (๓) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายเลย
- (๔) บัตรที่ปรากฏว่าได้พับซ้อนกันมากกว่าหนึ่งบัตร
- (๕) บัตรที่เครื่องหมายหรือข้อความอื่นใด

นอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(๖) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้
สมัครของพรรคการเมืองคนใด เว้นแต่เป็นบัตรเลือกตั้งตามวรรคสี่

บัตรดังกล่าวให้กรรมการตรวจคะแนนสลักหลังว่า
“เสีย” และให้กรรมการตรวจคะแนนไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อ
กำกับไว้

ในการนับคะแนน หากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้
แยกบัตรเสียออกไว้เป็นส่วนหนึ่ง และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนน
ไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน และบัตรเลือกตั้งนั้นมทั้งเครื่องหมายที่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใดและที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใด ในกรณีนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสียเฉพาะเครื่องหมายที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใดเท่านั้น และให้นำคะแนนเฉพาะเครื่องหมายที่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองคนใด บัตรเลือกตั้งนี้ให้กรรมการตรวจคะแนนสลักหลังว่า “เสียบางส่วน” โดยให้กรรมการตรวจคะแนนไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ และให้แยกบัตรเสียบางส่วนออกไว้เป็นอีกส่วนหนึ่ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑ ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน ผู้สมัครของพรรคการเมืองใดได้คะแนนมากที่สุด ให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่คะแนนมากที่สุดเท่ากันให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองซึ่งได้คะแนนเท่ากันจับสลากกันว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองซึ่งได้คะแนนมากที่สุดตามลำดับลงมาตามจำนวนที่จะพึงมีการเลือกตั้งได้ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีผู้สมัครของพรรคการเมืองหลายคนได้คะแนนเท่ากัน
จนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ตามพรรคสอง ให้ผู้
สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวน
ตามที่เขตเลือกตั้งนั้นจะพึงมีการเลือกตั้งได้

การจับสลากตามความในมาตรานี้ ให้กระทำต่อหน้าผู้ว่าราชการ
จังหวัดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ศิริสุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ เนื่องจาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๒๘ ได้แก้ไข เขตเลือกตั้ง โดยแบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งและจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคน สมควรปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี จำนวนเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง วิธีออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องบัตรเสีย การได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

พรกการเมือง

พ.ศ. ๒๕๒๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2524

เป็นปีที่ 36 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยพรกการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติพรกการเมือง พ.ศ. 2524"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบก-

ษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 6 ลงวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"สมาชิก" หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

"ที่อยู่" หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

"นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6* ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้มีสำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมืองในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียน ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมืองและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การจัดตั้งและการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา 7 ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป อาจรวมกันเป็นคณะผู้เริ่ม

*มาตรา 6 ความในมาตรา ๘ วรรคสอง บัญญัติเพิกถอนโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2)

จัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมีแนวนโยบายในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการออกหนังสือเชิญชวนผู้อื่นให้สมัครเข้าเป็นสมาชิก เมื่อมีจำนวนผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกรวมกับจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วไม่น้อยกว่าห้าพันคน ย่อมตั้งพรรคการเมืองได้ โดยจดทะเบียนก่อนนายทะเบียนที่กระทรวงมหาดไทย

สมาชิกจำนวนห้าพันคนดังกล่าวในวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคไม่น้อยกว่าภาคละห้าจังหวัด ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดท้ายพระราชบัญญัตินี้ และมีจำนวนสมาชิกจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

มาตรา 8 ก่อนดำเนินการโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นเข้าเป็นสมาชิก ให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองทำหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียน ตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดพร้อมทั้งหนังสือเชิญชวนสามฉบับ ซึ่งคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วยทุกฉบับ

หนังสือเชิญชวนนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพรรคการเมือง
- (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (3) แนวนโยบายพรรคการเมือง
- (4) ชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของผู้ซึ่งเป็นคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 9 เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งตามมาตรา 8 แล้ว เห็นว่าหนังสือเชิญชวนมีรายการครบถ้วน โดยมีชื่อ ภาพเครื่องหมายหรือนโยบายของพรรคการเมืองในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติ หรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ขัดต่อกฎหมาย ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม

มาตรา 7 และชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา 8 หรือของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 23 ไว้ก่อนแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งให้คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

เมื่อได้รับหนังสือรับรองการแจ้งแล้ว ให้คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นเข้าเป็นสมาชิก และดำเนินการก่อตั้งพรรคการเมืองได้ หนังสือรับรองการแจ้งนั้นให้ใช้ได้หนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

มาตรา 10 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าหนังสือเชิญชวนมีชื่อ ภาพเครื่องหมายหรือแนวนโยบายของพรรคการเมืองในลักษณะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนา ระหว่างชนในชาติเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7 และผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เหลือมีจำนวนไม่ถึงสิบห้าคน หรือชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของพรรคการเมืองซ้ำหรือพ้องกับชื่อหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียน หรือจดทะเบียนพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับแจ้ง และบอกกล่าวเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลที่สั่งไม่รับแจ้งไปยังคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา 11 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าหนังสือเชิญชวนมีรายการไม่ครบตามมาตรา 8 หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว เมื่อคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขภายในกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นการถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งให้แก่คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แก้ไข ถ้าไม่แก้ไขหรือแก้ไขแล้วยังไม่ถูกต้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้สั่งไม่รับแจ้งทันที และบอกกล่าวเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลไปยังคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สั่งไม่รับแจ้ง

มาตรา 12 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ปรากฏในหนังสือเชิญชวนเข้าหรือฟ้องหรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของคณะผู้เริ่มจัดตั้งของพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งไว้ในวันเดียวกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไปนี้

(1) มีหนังสือบอกกล่าวไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้ทำความเข้าใจกันว่าคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนรับแจ้งตามที่ได้ตกลงกัน การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว

(2) ในกรณีที่คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยืนยันไม่ยอมตกลงกันหรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวใน (1) แล้วยังตกลงกันไม่ได้ ให้นายทะเบียนพิจารณารับแจ้งจากคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่ามิสิทธิที่จะใช้ชื่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นดีกว่า โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(ก) คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ในนามของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อหรือใช้ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่จำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด ในนามของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อหรือใช้ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง ตาม (ข) มีจำนวนเท่ากัน ให้นายทะเบียนดำเนินการจับสลาก เพื่อให้ได้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่อง-

หมายพรรคการเมืองโดยเปิดเผย

ให้นายทะเบียนบอกกล่าวการรับแจ้งตาม (2) เป็นหนังสือไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้ง

มาตรา 13 คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของนายทะเบียนตามมาตรา 12 มีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดโดยยื่นต่อศาลแพ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว

เมื่อศาลแพ่งได้รับคำร้องดังกล่าว ให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า แล้วให้รับส่งสำนวนและความเห็นไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติตามนั้นโดยไม่ชักช้า

ในการพิจารณาของศาล ให้พิจารณาหลักเกณฑ์ตามมาตรา 12 (2) ประกอบด้วย การดำเนินคดีตามมาตรา 11 ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ได้รับการยกเว้นการเสียค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา 14 ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งไม่รับแจ้งตามมาตรา 10 หรือมาตรา 11 คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาวินิจฉัย โดยยื่นต่อศาลแพ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว และให้นำมาตรา 13 วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 15 เมื่อคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งจากนายทะเบียนเชิญชวนผู้อื่นให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ครบห้าพันคน ซึ่งมีผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคไม่น้อยกว่าภาคละห้าจังหวัดและมีจำนวนสมาชิกจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าสิบคนแล้ว ให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองนัดประชุมผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิก การประชุมนี้ให้เรียกว่าการประชุมตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 16 การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้บรรดาผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งระเบียบวาระการประชุมพร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกทั้งหมดให้ผู้เข้าประชุมทราบด้วย

มาตรา 17 การประชุมตั้งพรรคการเมือง ต้องมีผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แต่ในจำนวนนี้ต้องมีผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกของแต่ละภาค ภาคละ

ไม่น้อยกว่าห้าจังหวัด มาร่วมประชุมด้วย จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 18 กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมตั้งพรรคการเมือง คือ

(1) การกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย และวิธีดำเนินการ

(2) การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมือง

(3) การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองตามมาตรา 33

มาตรา 19 ให้ที่ประชุมตั้งพรรคการเมืองเลือกผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

คำวินิจฉัยของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 20 การลงคะแนนเสียงในที่ประชุมตั้งพรรคการเมือง ให้ลงคะแนนโดยวิธีเปิดเผย เว้นแต่ผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา 21 ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา 18(3) ยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง พร้อมทั้งส่งร่างนโยบายของพรรคการเมืองและร่างข้อบังคับของพรรคการเมืองอย่างละสามฉบับ ทะเบียนประวัติผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด และสำเนารายงานการประชุมตั้งพรรคการเมือง

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(1) ชื่อพรรคการเมือง

(2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง

(4) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง

ซึ่งในวาระเริ่มแรกนี้ตั้งขึ้นโดยที่ประชุมของผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกตามมาตรา 18 (3)

(5) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิก อย่างน้อยต้องมี เลขหมายบัตร

ประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นที่ทางราชการออกให้ใช้เป็นหลักฐานเช่นเดียวกับบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ อาชีพ ที่อยู่และลายมือชื่อของผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกเป็นรายจังหวัด

มาตรา 22 ข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพรรคการเมือง
- (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- (4) การเลือกตั้ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการออกตามวาระของหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น การกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหารแต่ละคนปฏิบัติ
- (5) การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่
- (6) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมของสาขาพรรคการเมือง
- (7) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (8) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (9) การรับสมาชิกและการสั่งให้สมาชิกออก
- (10) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก
- (11) วิธีการเลือกสมาชิก เพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ

(12) การบริหารการคลังและการบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

มาตรา 23 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่าคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองถูกต้องตามมาตรา 21 ข้อบังคับมีรายการครบถ้วนตามมาตรา 22 และผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกตามทะเบียนพรรคการเมืองนั้น มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม และจำนวนถูกต้องตามมาตรา 7 ทั้งข้อความในเอกสารดังกล่าวนี้ไม่ขัดต่อความมั่นคงของรัฐ หรือกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมืองทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจดทะเบียน

มาตรา 24 ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา 21 ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจดทะเบียน

ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา 21 มีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดว่าการไม่ยอมรับจดทะเบียนพรรคการเมืองเป็นไปโดยมิชอบ และขอให้สั่งให้รับจดทะเบียน

คำร้องตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลแพ่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่รับจดทะเบียน และให้นำมาตรา 13 วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 25 การจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยระบุชื่อพรรคการเมือง ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

มาตรา 26* สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) พรรคการเมืองสั่งให้ออกตามข้อบังคับ
- (4) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสภาพเพราะการรวมพรรคการเมือง
- (5) ศาลมีคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก

*มาตรา 28 ความเดิมยกเลิกโดยมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ตั้งแต่วันที่ ๖

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตาม (3) ในกรณีที่มีสมาชิคนั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นทั้งหมด การลงมติตามวรรคนี้ให้ลงคะแนนเสียงโดยวิธีเปิดเผยเท่านั้น

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงาน หรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสองไปยังนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ

มาตรา 27 พรรคการเมืองใดที่มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปในจังหวัดใดประสงค์จะจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในจังหวัดนั้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดและอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของสมาชิกผู้ดำเนินการสาขาพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้ว ให้บันทึกการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นลงในทะเบียนการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และให้ออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับแจ้ง

มาตรา 28 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ นโยบาย หรือรายการตามมาตรา 21 (4) ที่ยื่นไว้ในการจดทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา 27 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือ ต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่ง จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการยอมรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา 23 และมาตรา 24 มาใช้บังคับแก่การยอมรับหรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของนายทะเบียนโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง ไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลา

ดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่เกี่ยวกับที่ได้ประกาศไว้ ตามมาตรา 25 ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 28 ทวิ* พรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้น หรือลดลงในรอบปีที่ผ่านมา พร้อมด้วย รายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด ให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง ไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระยะเวลาดังกล่าวตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา 29 ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามหมวดนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารเพื่อการตรวจสอบได้

หมวด 2

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา 30 ให้พรรคการเมืองที่จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา 31 การดำเนินกิจการต่อไปนี้หลังจากที่จดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

- (1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายของพรรคการเมือง
- (2) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมือง

(3) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(4) กิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 32 ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง แต่ถ้าประกอบด้วยผู้แทนสมาชิก ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเลือกตั้งและจำนวนผู้แทนสมาชิกไว้ด้วย

มาตรา 33 ให้พรรคการเมืองมีคณะกรรมการบริหารคณะหนึ่ง ประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รองเลขาธิการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นอีกไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นจากสมาชิกโดยที่ประชุมใหญ่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน ข้อบังคับ มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามนโยบายของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

มาตรา 34 เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารจัดให้พรรคการเมืองกระทำการใด ๆ ผ่าฝืนนโยบายหรือข้อบังคับของพรรคการเมือง อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ แต่ลักษณะการกระทำยังไม่รุนแรงจนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบเลิกพรรคการเมืองตาม มาตรา 48 ให้นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือ ให้หัวหน้าพรรคการเมือง และคณะกรรมการบริหาร และกรรมการบริหารนั้นระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ในกรณีที่นายทะเบียนเตือนเป็นหนังสือแก่บุคคลที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรคการเมือง ต้องส่งสำเนาหนังสือนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหาร หรือกรรมการบริหารไม่ปฏิบัติตามคำสั่งว่าในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้ระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำดังกล่าว หรือให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการบริหาร

ทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งได้

คำร้องตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำมาตรา 13 วรรคสอง และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งผู้นั้นไม่มีสิทธิเป็นกรรมการอีกวันแต่จะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง

มาตรา 35* หัวหน้าพรรคการเมืองและผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง ต้องจัดให้ทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมืองต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามที่เป็นจริง คือ

(1) บัญชีแสดงจำนวนเงินที่พรรคการเมืองได้รับและได้จ่าย ทั้งรายการอันเป็นเหตุให้รับหรือจ่ายเงินหรือหลักฐานการรับเงินและจ่ายเงินทุกครั้ง

(2) บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง

รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับมาโดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับยกเว้นการที่จะต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองจัดส่งสำเนาบัญชีแสดงทรัพย์สิน และหนี้สินของพรรคการเมืองที่มีผู้สอบบัญชีรับรองต่อนายทะเบียนเป็นประจำทุกหกเดือน และให้นายทะเบียนเก็บสำเนาบัญชีดังกล่าวไว้ที่สำนักงานนายทะเบียน เพื่อให้ประชาชนตรวจดูได้ และในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินบำรุงพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกหรือเงินบำรุงพรรคการเมืองโดยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นต้องนำเงินนั้นเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมืองนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับเงินนั้นด้วย

มาตรา 36 หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดให้ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และงบบุคลากรของพรรคการเมืองอย่างน้อยครั้งหนึ่งถูกรอบสิบสองเดือน งบดุลต้องมีรายการย่อแสดงจำนวน

*มาตรา 35 ความในมาตรา 35 วรรคสาม บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

ทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง

บุคคลนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบ แล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ลงนามในบุคคลนั้น

ให้ส่งสำเนาบุคคลไปยังสมาชิกที่มีชื่อในทะเบียน ก่อนวันนัดประชุมใหญ่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน และให้มีสำเนาบุคคลเปิดเผยไว้ที่สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้ด้วย

เมื่อที่ประชุมใหญ่รับรองบุคคลแล้ว ให้ส่งบุคคลนั้นก่อนนายทะเบียนภายในสิบห้าวัน

มาตรา 37 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง สมาชิกหรือบุคคลใด ๆ ในพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอบบัญชีตามที่จำเป็น

มาตรา 38 ห้ามมิให้ผู้ใดให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อเป็นการจูงใจให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกกระทำการอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศ หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน

มาตรา 39 ห้ามมิให้พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ใดรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อกระทำการอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศหรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน

มาตรา 40 ห้ามมิให้พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ใดรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อดำเนินกิจการพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองจาก

(1) บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย

(2) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการ หรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในประเทศไทยหรือนอกประเทศไทย

(3) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละยี่สิบห้า

(4) องค์การหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย หรือมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(5) บุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลที่ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อดำเนินกิจการพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองจากบุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

มาตรา 41 ห้ามมิให้พรรคการเมืองใดรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

มาตรา 42 ห้ามมิให้บุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลตามมาตรา 40 (1) (2) (3) (4) หรือ (5) ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด แก่พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินกิจการพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการทางการเมือง

มาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด เข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา 44 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกให้ถือว่าสมบูรณ์ เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อหัวหน้าพรรคการเมือง

มาตรา 45 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อหรือด้อยค่าในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง หรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า "พรรคการเมือง" หรืออักษรต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า "พรรคการเมือง" ในดวงตรา ป้าย ชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความหรือเอกสารอย่างอื่น โดยมิได้เป็นพรรคการเมือง เว้นแต่ได้ใช้มาก่อนและขอจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมือง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หมวด 3

การเลิกพรรคการเมือง

มาตรา 46* พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับของพรรคการเมือง
- (2) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคนหรือมีสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละห้าสิบคนไม่ถึงห้าจังหวัดของแต่ละภาค ทั้งนี้ เป็นเวลาติดต่อกันหกเดือน
- (3) ไม่ส่งหรือส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไปไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบคน
- (4) ไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป
- (5) พรรคการเมืองสิ้นสภาพเพราะการรวมพรรคการเมือง
- (6) มีคำสั่งศาลยุบเลิกพรรคการเมืองตามมาตรา 48
- (7) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 31 หรือมาตรา 32

เมื่อมีกรณีที่พรรคการเมืองต้องเลิกตามวรรคหนึ่ง นอกจาก (6) ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้มีอำนาจทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง แจ้งเหตุที่พรรคการเมืองต้องเลิกต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งตามวรรคสองหรือกรณีปรากฏค่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนและยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกามีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองดังกล่าว

คำร้องตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำมาตรา 13 วรรคสองและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นำนายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบเลิกพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

*มาตรา 46 ความเดิมในมาตรา 46 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ถูกยกเลิกโดยมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 47 เมื่อพรรคการเมืองกระทำการดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลสั่งยุบเลิก

(1) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(2) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(3) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 39 มาตรา 40 หรือมาตรา 41

มาตรา 48 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา 47 หรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา 47 ให้แจ้งต่ออธิบดีกรมอัยการพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอธิบดีกรมอัยการเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกามีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองดังกล่าว

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำมาตรา 13 วรรคสอง และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบเลิกพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมือง ซึ่งกระทำการตามมาตรา 47 ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออธิบดีกรมอัยการ ขอให้ศาลฎีกา สั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วยก็ได้

มาตรา 49* ในกรณีที่พรรคการเมืองเลิกตามมาตรา 46 นอกจากกรณีตามมาตรา 46 (5) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบดุลรวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ชำระบัญชีให้เสร็จสิ้น ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่เสร็จให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

*มาตรา 49 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สิน และค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับไม่ได้ระบุก็ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของรัฐ

ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 5 ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีพรรคการเมืองโดยอนุโลม

หมวด 3 ทวิ^{*} การรวมพรรคการเมือง

มาตรา 49 ทวิ การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา 49 ตรี ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารของพรรคการเมืองจำนวนพรรคละสิบคนประชุมร่วมกันเพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

- (1) การกำหนดแนวนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายและวิธีดำเนินการ
- (2) การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมือง

^{*}หมวด 3 ทวิ การรวมพรรคการเมือง มาตรา 49 ทวิ มาตรา 49 ตรี มาตรา 49 จัตวา มาตรา 49 เบญจ และมาตรา 49 ฉ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 9 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกันเพื่อประชุมตั้งพรรคการเมือง การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา 49 จัตวา เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองที่ตั้งตามมาตรา 49 ครี นั้นแล้ว ให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสภาพ โดยให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่ขณะนั้นเป็นต้นไป

มาตรา 49 เบญจ ให้พรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้นโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่สามครั้งเป็นอย่างน้อย และส่งคำบอกกล่าวไปยังบรรดาผู้ซึ่งพรรคการเมืองรู้ว่าเป็นเจ้าหนี้ด้วยจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการที่ได้จดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองใหม่

มาตรา 49 ฉ ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งเข้าเป็นพรรคเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกัน ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้สมาชิกพรรคการเมืองที่จะรวมเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลัก สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นหลักภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองของตนเห็นชอบกับการรวมพรรคการเมือง

(2) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (1) แล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกันกับอีกพรรคการเมือง และหัวหน้าพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ในการรวมกันร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ในการนี้ ให้ถือว่าพรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่มีการแจ้งต่อนายทะเบียน

และให้นำมาตรา 49 จัตวา และมาตรา 49 เบญจ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ห้ามมิให้ถือว่าการสมัครเป็นสมาชิกของอีกพรรคการเมืองหนึ่งพร้อมกัน เพื่อดำเนินการรวมพรรคการเมืองตามวรรคสอง เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามให้ต้องขาดจากสมาชิกภาพและไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และถ้าไม่มีการแจ้งการรวมพรรคการเมืองตามวรรคสอง (2) ให้ถือว่าการสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นเป็นโมฆะ

ในกรณีที่มีการแจ้งการรวมพรรคก่อนนายทะเบียนตามมาตรานี้แล้ว ให้นายทะเบียนประกาศการรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 50 ผู้ใดเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งพรรคการเมือง แจ้งรายนามสมาชิกตาม มาตรา 21 โดยรู้ว่าเป็นความเท็จ ประกาศหรือโฆษณาเชิญชวนผู้ใดเข้าเป็นสมาชิกโดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้ง หรือประกาศโฆษณาเชิญชวนให้ผิดไปจากรายการในหนังสือเชิญชวน ซึ่งข้อความในประกาศหรือข้อความนั้นเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อ กฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท

มาตรา 51* หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26 วรรคสาม มาตรา 27 วรรคหนึ่ง มาตรา 28 วรรคหนึ่ง มาตรา 28 ทวิ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หรือมาตรา 49 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

*มาตรา 51 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ.๖ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

มาตรา 52* หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตาม
มาตรา 28 วรรคสามหรือมาตรา 28 ทวิ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 53 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา 29 ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 54* หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด
ไม่จัดให้ทำบัญชีหรือไม่จัดส่งสำเนาบัญชีให้นายทะเบียน ตามมาตรา 35 วรรคหนึ่งหรือ
วรรคสาม หรือไม่จัดให้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุล ตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 54 ทวิ* หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขา
พรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดได้รับเงินอุดหนุน หรือเงินบำรุงพรรคการเมือง
จากบุคคลภายนอก หรือเงินเพื่อบำรุงพรรคการเมืองโดยวิธีการอื่นใด และไม่นำเงิน
ดังกล่าวเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมืองตามมาตรา 35 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 55 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง
สมาชิกหรือนักเคลื่อนไหว ไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้สอบบัญชีตามมาตรา 37 ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 56 ผู้ใดมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองตามมาตรา 35 ละเว้น
การลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐาน
ในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้ และการใช้จ่ายของพรรคการเมือง
ไม่ถูกต้องตามที่ เป็นจริง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

*มาตรา 52 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

*มาตรา 54 ความเดิมถูกยกเลิกโดยมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
และให้ใช้ความใหม่แทน ดังที่พิมพ์ไว้

*มาตรา 54 ทวิ บัญญัติเพิ่มขึ้นโดยมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ.ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

มาตรา 57 หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองผู้ใด โดยทุจริตไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 58 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 38 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใด จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 39 หรือมาตรา 40 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 60 กรรมการบริหาร หรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดรู้อยู่แล้ว แต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 41 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 61 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทย ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศออกจากประเทศไทยด้วย

มาตรา 62 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดให้รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเพิกถอนสัญชาติไทยและเนรเทศออกจากประเทศไทยด้วย

มาตรา 63 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44 วรรคหนึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 64 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 45 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่ง แสนบาท และปรับอีกวันละสองร้อยบาท จนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา 65 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 46 วรรคสอง ต้องระวาง โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 66 ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการเช่นเดียวกับ พรรคการเมืองหรือเข้าลักษณะเป็นพรรคการเมืองโดยมิได้จดทะเบียนพรรคการเมือง เว้นแต่ ในกรณีดำเนินกิจการเพื่อขอจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุก

ไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ศิริสุลลานนท์

นายกรัฐมนตรี

บัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด

ก. ภาคกลาง	มี	กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี ตรวาด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี อ่างทอง
ข. ภาคใต้	มี	กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส บัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สตูล สุราษฎร์ธานี สงขลา
ค. ภาคเหนือ	มี	กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พะเยาแพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์
ง. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	มี	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุตรธานี อุบลราชธานี *มุกดาหาร

*พระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2525
(ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ ตอนที่ 121 หน้า 14)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควร มีกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อกำหนดระเบียบการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ฉบับพิเศษ หน้า 1

เล่ม 98 ตอนที่ 111 ราชกิจจานุเบกษา 8 กรกฎาคม 2524

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

พระราชบัญญัติ

พรกการเมือง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยพรกการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพรกการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติพรกการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“ให้มีสำนักงานนายทะเบียนพรกการเมืองในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียน ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของพรกการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๒๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พรรคการเมืองสั่งให้ออกตามข้อบังคับ
- (๔) พรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสิ้นสภาพเพราะการรวมพรรคการเมือง
- (๕) ศาลมีคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตาม (๓) ในกรณีที่สมาชิคนั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นทั้งหมด การลงมติตามวรรคนี้ให้ลงคะแนนเสียงโดยวิธีเปิดเผยเท่านั้น

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการมีมติตามวรรคสองไปยังนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“ มาตรา ๒๘ ทวิ พรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริง เก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง และพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีที่ผ่านมาพร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งนายทะเบียนภายในระบะเวลาดังกล่าวตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนด ”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองจัดส่งสำเนาบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมืองที่มีผู้สอบบัญชีรับรองต่อนายทะเบียนเป็นประจำทุกหกเดือน และให้นายทะเบียนเก็บสำเนาบัญชีดังกล่าวไว้ที่สำนักงานนายทะเบียนเพื่อให้ประชาชนตรวจดูได้ และในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินบำรุงพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกหรือเงินบำรุงพรรคการเมืองโดยวิธีการอื่นใด ผู้นั้นต้องนำเงินนั้นเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมืองนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับเงินนั้นด้วย ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับของพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคนหรือมีสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในจังหวัด

ต่าง ๆ จังหวัดละห้าสิบคนไม่ถึงห้าจังหวัดของแต่ละภาค ทั้งนี้ เป็นเวลาติดต่อกันหกเดือน

(๓) ไม่ส่งหรือส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน

การเลือกตั้งทั่วไปไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบคน

(๔) ไม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้ง

ทั่วไป

(๕) พรรคการเมืองสิ้นสภาพเพราะการรวมพรรคการเมือง

(๖) มีคำสั่งศาลยุบเลิกพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๘

(๗) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒

เมื่อมีกรณีที่พรรคการเมืองต้องเลิกตามวรรคหนึ่ง นอกจาก (๖) ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้มีอำนาจทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง แจ้งเหตุที่พรรคการเมืองต้องเลิกต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองเลิกตามมาตรา ๔๖ นอกจากกรณีตามมาตรา ๔๖ (๕)

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งบัญชีและงบบุคลากรทั้งเอกสารเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็น

ผู้ชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่เสร็จให้ขอขยายเวลาได้อีกไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในการชำระบัญชีเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับไม่ได้ระบุก็ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของรัฐ

ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๕ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดมาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีพรรคการเมืองโดยอนุโลม ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น หมวด ๓ ทวิ การรวมพรรคการเมืองมาตรา ๔๕ ทวิ มาตรา ๔๕ ตริ มาตรา ๔๕ จัตวา มาตรา ๔๕ เบญจ และมาตรา ๔๕ ฉ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“ หมวด ๓ ทวิ

การรวมพรรคการเมือง

มาตรา ๔๕ ทวิ การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้

มาตรา ๔๕ ตริ ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมกันเพื่อตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมืองจำนวนพรรคละสิบคนประชุมร่วมกันเพื่อกระทำการเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่จะตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

(๑) การกำหนดแนวนโยบายของพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายและวิธีดำเนินการ

(๒) การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมือง

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกของทุกพรรคการเมืองที่จะรวมกันเพื่อประชุมตั้งพรรคการเมือง การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่จะรวมกันทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้ดำเนินการต่อไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๔๘ จัตวา เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองที่ตั้งตามมาตรา ๔๘ ครี
 นั้นแล้ว ให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันสิ้นสุดสภาพ โดยให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัด
 พรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น และสมาชิกพรรค
 การเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้น และให้บรรดาทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความ
 รับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นั้นเป็นต้นไป

มาตรา ๔๘ เบญจ ให้พรรคการเมืองใหม่ที่ตั้งขึ้นโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่สามครั้ง
 เป็นอย่างน้อย และส่งคำบอกกล่าวไปยังบรรดาผู้ซึ่งพรรคการเมืองรู้ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ด้วยจดหมายลง
 ทะเบียนไปรษณีย์เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการที่ได้จดทะเบียนตั้งพรรคการเมืองใหม่

มาตรา ๔๘ ฉ ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งเข้าเป็นพรรค
 เดียวกันกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุม
 ใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สมาชิกพรรคการเมืองที่จะรวมเข้ากับพรรคการเมืองที่เป็นหลักสมัครเป็น
 สมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นหลักภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองของ
 ตนเห็นชอบกับการรวมพรรคการเมือง

(๒) เมื่อพ้นกำหนดเวลาตาม (๑) แล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมเข้า
 เป็นพรรคเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองของพรรคการเมืองที่เป็นหลักใน
 การรวมกันร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน ในการนี้ ให้ถือว่าพรรคการเมืองที่รวม
 เข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นสิ้นสุดสภาพตั้งแต่วันที่มีการแจ้งต่อนายทะเบียน และให้นำมาตรา
 ๔๘ จัตวา และมาตรา ๔๘ เบญจ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ห้ามมิให้ถือว่าการสมัครเป็นสมาชิกของอีกพรรคการเมืองหนึ่งพร้อมกันเพื่อดำเนินการรวม
 พรรคการเมืองตามวรรคสอง เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามให้ต้องขาดจากสมาชิกภาพและไม่เป็นความผิดตาม
 พระราชบัญญัตินี้ และถ้าไม่มีการแจ้งการรวมพรรคการเมืองตามวรรคสอง (๒) ให้ถือว่าการสมัครเป็น
 สมาชิกของพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นเป็นโมฆะ

ในกรณีมีการแจ้งการรวมพรรคต่อนายทะเบียนตามมาตรา นี้แล้ว ให้นายทะเบียนประกาศ
 การรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔
 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ พรรคสาม มาตรา ๒๗ พรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ พรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ ทวิ พรรคหนึ่ง หรือพรรคสอง หรือมาตรา ๔๕ พรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๘ พรรคสาม หรือมาตรา ๒๘ ทวิ พรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๔ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่จัดให้ทำบัญชีหรือไม่จัดส่งสำเนาบัญชีให้นายทะเบียนตามมาตรา ๓๕ พรรคหนึ่งหรือพรรคสาม หรือไม่จัดให้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุลตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

“มาตรา ๕๔ ทวิ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองผู้ใดได้รับเงินอุดหนุน หรือเงินบำรุงพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกหรือเงินเพื่อบำรุงพรรคการเมืองโดยวิธีการอื่นใด และไม่นำเงินดังกล่าวเข้าบัญชีรายรับของพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๕ พรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติพรกการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ มีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกับมีบทบัญญัติบางประการซึ่งไม่เหมาะสม สมควรที่จะปรับปรุงเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จัดทำโดย
ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

พิมพ์ที่ กองการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
พ.ศ. 2535

จัดที่ เลข ๒

ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

พิมพ์ที่ กองการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
พ.ศ. 2535

12863 ฉ.2

KD สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา.
124 ศูนย์บริการเอกสารและค้นคว้า.
ร362ก พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก
2522-35สภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติ -
พรรคการเมือง.

